

Plantar-nos al solc de l'amant

Pau Sanchis Ferrer

Vaig conèixer Lucia Pietrelli quan encara escrivia en italià i començava a parlar català. La transició fou ràpida vista des de fora (les gestacions dels altres sempre passen volant). Un primer llibre de poemes publicat en edició bilingüe, *Fúria*, amb traducció de Jaume C. Pons Alorda a la col·lecció La Cantàrida (2010) i tot seguit el primer premi de poesia per a un original en català: *Violacions* (2011), publicat per Moll i guardonat amb el Bernat Vidal i Tomàs de Santanyí. Des d'aleshores fins ara la història és coneguda. Lucia Pietrelli és una de les poetes i narradores més singulars dels nostres temps, una investigadora incansable dels neguits i dels lligams humans, de les violències i les cures, a partir d'estructures mítiques, o que subverteixen els mites, i de relats que es mouen en atmosferes oníriques, faulístiques, que tendeixen al fantàstic sense deslligar-se d'allò real.

Em costa separar la narradora de la poeta. Tinc alguns llibres seus dedicats. A la portadella de *Nissaga*, la primera novel·la (Moll, 2013), em va escriure: "Temptativa de prosa-poesia, sense que sigui poesia, sense que sigui prosa". El grau de temptativa indica que el crim no s'ha consumat, que no hi ha exhauriment i que tant la poesia com la prosa són vives. Aquesta assumpció del lirisme com a canal per a la narració és arriscada, però ella hi reïx. Sense desmerèixer les novel·les anteriors —a més de la ja citada hi ha *Qui ens defensarà* (Lleonard Muntaner, 2014) i *Cadenes* (Edicions 62, 2015)— crec que on aconseguix l'equilibri de forma indiscutible és en les meravelloses *Lítica* i *Deimos* (Males herbes, 2019 i 2024, la primera fou guardonada amb la Lletra d'Or el 2020).

L'adjectiu "meravelloses" és qualificatiu, però també descriptiu i, tot i que val també per a les altres novel·les, és especialment exacte en aquestes dues faules: la primera sobre la relació entre dues germanes, la segona entre una mare i una filla.

A *Lítica* el to faulístic ens situa en un poble i un temps que podrien ser qualssevol i en una realitat en què és possible trobar l'amor per una escultura de Marès. El tema de l'escultura, del cos marmori de l'amant, també apareix en alguns dels seus poemes.

A *Deimos* (recordem que aquest nom és el d'un dels fills d'Ares i Afrodita i significa 'terror') viatgem a una illa abandonada per la Mort on una filla busca la mare perduda i la troba convertida en una mena d'immortal a la manera de l'Homer de Borges. A *La terra i altres llocs* (Adia, 2021) hi ha un poema en prosa, "La flor" que anuncia l'illa de Deimos: «Els cecs vivien tots junts a la punta oest de l'illa, a la terra dels ulls esquinqats». Costa destriar lírica i narrativa en Lucia Pietrelli, i ella ens convida a no fer-ho.

Els seus llibres de versos són terriblement suggeridors, inquietants i seductors. Hi conflueixen la lluita dels cossos en horitzontal que malden per ser verticals, la resistència contra l'imperi del Temps i la cerca d'una llengua capaç de vehicular la visió geogràfica-anatòmica del propi cos i la relació amb els altres. Aquestes són algunes de les constants vitals de la Pietrelli poeta en el camp de batalla que és el text.

Esquelet (Pagès, 2012), per exemple, està format per quinze poemes titulats "anatomia" en què, com diu Antònia Vicens a l'epíleg, les paraules, "es tornen benes en l'intent d'aturar les hemorràgies". Des del primer poema es planteja la qüestió del llenguatge: "No m'havien dit / que el llenguatge té duanes, dos pronoms barallats / i cap permís de residència".

A la nova edició de *Violacions* (Adia, 2017) l'autora ens explica a la prosa final que el llibre "és un clam al cos viscut com a geografia personal i a l'escriptura entesa com a eix anatòmic". I així ho veig en aquests versos on, entre totes les violències, apareix la idea d'armistici quan calla el clam: "erecte / el silenci / on fereix / l'armistici que *anomenem plaer*". Miquel de Palol ho llig així a l'epíleg: "fins i tot la tendresa és sovint un acte de violència".

El to mític o la inspiració faulística de les narracions també són compartits per un dels seus llibres de poesia més reeixits, al meu parer. *Ortigues* (Adia, 2015) parteix de la lectura de la *Blancaneus* dels Grimm i de la rondalla mallorquina de *Na Magraneta*. Amb

CAR ACT ERS

un to més narratiu que el d'altres llibres, Pietrelli construeix una bella i afuada reflexió sobre la por, la passió, la destrucció i el renaixement. Té moments sublims, com ara aquest:

Si per cardar
es fa la vida,
quan em separi de tu
a les cales dels ulls
faré la morta.

L'últim llibre de versos fins ara és *La terra i altres llocs*. Hi torne a trobar, o potser és que ho busque, la importància de la llengua triada. Ja fa anys, en una taula redona compartida, va explicar que per a ella l'italià era la llengua mare i el català la llengua amant.

Ara que viu arrelada de fa anys a Mallorca, ha expressat aquesta idea, o així m'ho sembla, en una felïç troballa lírica i tel·lúrica, mítica.

Triarem la terra
per oblidar l'herència
de la mare
i plantar-nos
al solc
de l'amant.